Citace záznamu

Jan Fiřt, Zámek Brandýs nad Labem, Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, severní křídlo, *Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě* (online databáze), https://stuky.upce.cz/node/1054, vyhledáno 29. 3. 2024.

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, klenba (Martin Micka, únor 2022)

Zámek Brandýs nad Labem, Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, severní křídlo

Číslo záznamu: 1054

Památkově chráněno, č. úskp: 18017/2-2002

Umístění: severní křídlo zámku, 1. patro

Datace: po polovině 16. st. (severní křídlo)

Anotace

Dvoupatrový renesanční zámek postavený na místě středověkého hradu charakteristický mimořádně rozsáhlou sgrafitovou výzdobou, výjimečnou dekorativní štukovou výzdobou a parkem s dochovanou renesanční dispozicí. Štuková výzdoba jednotlivých místností se liší svou typologií, přes masivní štukové geometrické rámy k jemné síťové žebrové klenbě.

Abstract

The two-storey Renaissance chateau, built on the site of a medieval castle, is characterised by its exceptionally extensive sgraffito decoration, exceptional decorative stucco decoration and a park with a preserved Renaissance plan. The stucco decoration of the individual rooms varies in typology, from massive stucco geometric frames to delicate net rib vaulting.

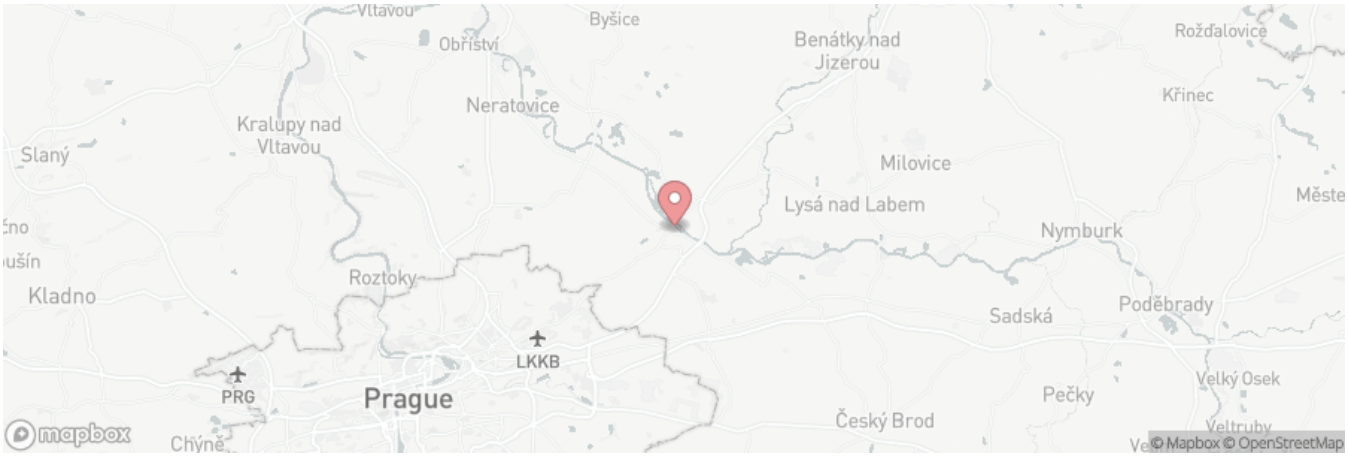
Kraj	**Okres**	**Obec**	**Katastr**
Středočeský kraj	Praha-východ (okres)	Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Brandýs nad Labem

Ulice, čp. / č. o.

Plantáž 402

GPS

50.1874536, 14.6663728

Technika štuku	**Materiálová skladba**	**Povrchové úpravy**	**Původnost**
tažená štuková profilace		bez úprav	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Veškerá štuková výzdoba na brandýském zámku je dochována celkem v deseti prostorách v prvním patře západního a severního křídla. Na renesanční podobě zámku se podílel architekt Matteo Borgorelli a jeho dílenský okruh, který zde pracoval až do své smrti v roce 1572. Na stavbě se podílel taky mistr Paolo, ztotožňován s architektem Paolem della Stella (Krčálová 1954, s. 140). Těmto autorům jsou připisovány štuky západního křídla. Štuky v severním křídle zámku vznikli v průběhu adaptace císařských pokojů na piano nobile. Autorství těchto štukatur zůstává neznámé. Renesanční štuková výzdoba se na zámku nachází v Habsburském sále - jemné štukové rámce na valené klenbě s lunetami. V kapli je síť štukových žeber s domalovanými rámci evokujícími dojem štuku (patrně neorenesanční), na schodišti v severovýchodním nároží je síť masivních štukových rámců s černobílým sgrafitem. V sále zvaném u Rudolfa se nachází síť masivních štukových rámců s černobílými malbami evokujícími dojem sgrafita. Ve čtyřech pokojích západního křídla je opět síťová žebrová štuková klenba.

Historické zásahy / opravy

1938 - 1955 (SHP 1983, s. 165) obnova zámku probíhala dle SHP
1998: komplexní restaurování místností v západním křídle (Tomáš Záhoř, Peter Stirber)

Literatura

Jarmila Krčálová, Zámek v Brandýse nad Labem, *Umění* 2, 1954, s. 136–152.
Pavel Kroupa, Poznámky ke stavebnímu vývoji zámku v Brandýse nad Labem, *Památky středních Čech* 13/1, 1999, s. 46–51.
Antonín Podlaha – Eduard Šittler, *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století. XV, Politický okres Karlínský*, Praha 1901.
Justin Václav Prášek, *Brandejs nad Labem. Město, panství i okres*, Brandýs nad Labem 1908.
August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království Českého. Díl patnáctý*, Praha 1927.
Jaroslav Schaller, *Topographie des Königreichs Böhmen. Zehnter Theil. Kaurzimer Kreis,* Praha – Vídeň 1788.
Milada Vilímková, *Stavitelé paláců a chrámů. Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové*, Praha 1986.
Pavel Vlček, *Ilustrovaná encyklopedie českých zámků*, Praha 2001.

Prameny

Jan Chejn, *Restaurátorská dokumentace. Hlavní schodiště zámku v Brandýse nad Labem s malířskou a štukovou výzdobou,* Praha 1998 (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).
Petr Kadlec, *Brandýs nad Labem – Zámek. Severní křídlo – prostory Kaple – Rytířského sálu. Obnova a restaurování historických omítek a malířské výzdoby*, Praha 2021 (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).
Miloslav Marshal – Jiří Kořenek, *Zámek – Brandýs nad Labem – kaple. Restaurátorská zpráva*, Praha 1995 (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).
Milada Vilímková – Marie Heroutová, *Brandýs nad Labem. Stavebně historický průzkum*, Praha 1983, (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).
Tomáš Záhoř – Peter Stirber, *Restaurátorský průzkum vybraných prostor zámku v Brandýse nad Labem*, Praha 1998 (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).
Tomáš Záhoř – Peter Stirber – Oldřich Hejtmánek, *Písemná a obrazová zpráva o restaurování renesanční sgrafitové výzdoby. Zámek v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi*, Praha 1998 (uloženo v Archivu NPÚ, ÚOP středních Čech).

Autoři záznamu

Jan Fiřt

Datum poslední změny

10.7.2023

Fotodokumentace současného stavu

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, det. klenby (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, pohled do interiéru (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, pohled do interiéru (Martin Micka, únor 2022)

Brandýs nad Labem, zámek, místnost E, pohled do interiéru (Martin Micka, únor 2022)